

Zdeněk Maláník o zkouškách

Přemysl LIŠKA,
foto Václav ŠEBEK

Ing. Zdeněk Maláník z brněnské společnosti Trigger Service je střelecké veřejnosti znám nejen jako spoluprovozovatel stejnojmenného střeleckého klubu se střelnicí, ale také jako kritik stávajících zkoušek odborné způsobilosti uchazečů o zbrojní průkaz. Na této vlně se nesl náš rozhovor.

☛ Zdeňku, co ti vadí na tom, jak se zkoušky provádějí?

Rozdělme si to na dvě oblasti problémů. Jednak je to samotný systém, zákonem a vyhláškou předepsaná obsahová náplň zkoušek. A neméně problematické je vlastní provedení zkoušek. Hlavně možnost provádět zkoušku různým způsobem a s různou náročností.

☛ Pojďme tedy napřed k druhému problému.

Průběh zkoušky odborné způsobilosti je samozřejmě upraven nyní platným zákonem č. 119 z roku 2002 a zejména jeho prováděcí vyhláškou. Zkouška je, a považuji to za správné, v režii zkušebních komisařů. Ti sice zkoušejí pod dohledem pracovníků příslušného policejního inspektorátu pro zbraně, střelivo, výbušniny a drogy, kteří se ale zaměřují na to, aby zkouška probíhala podle zákona. Dbají, a to zase považuji za správné, tedy spíše o formální náležitosti. Teoretickou část zkoušky komisař příliš neovlivní. O obsahové části zkušebních testů již bylo napsáno a prodiskutováno odborníky i střeleckou veřejností mnoho. Obsah testových otázek je rozhodně z převážné části zaměřen mimo potřebu řádného občana - držitele zbraně. Rozhodující role zkušebního komisaře vystupuje do popředí v praktické části zkoušky.

☛ Jak to myslíš?

Především velmi zdůrazňuji, že nemám nic proti zkušebním komisařům, pracují tak, jak jim vyhláška umožňuje. Zpravidla ve prospěch zkoušených, ale jindy také proti nim. Osobně považuji za rozhodně nejdůležitější pro život část zkoušky, takzvanou manipulaci se zbraní, tedy zkoušku znalosti bezpečného zacházení s ní. Vyhláška to bohužel upravuje jen povrchně. Tak se může stát, že jeden komisař provede zkoušku v minimalis-

tické verzi, například tak, že nechá uchazeče uchopit pistolí a namířit ji do bezpečného směru. Pak mu dá rozebrat

zbraň, což je druhá předepsaná část zkoušky, a to je všechno. Mimochodem, zkoušet někoho z rozebírání pětasedmdesátky považuji za zbytečné. Vždyť nikdo nemůže vědět, jakou zbraň si pak dotýčný opatří, a k čemu je mu pak tato znalost? Jindy zase může komisař požadovat a prověřovat téměř akademický rozsah znalostí, protože pod pojem bezpečná manipulace se vejde cokoliv, co si dokáže vymyslet: jakákoliv samonabíjecí pistole, revolver, více zbraní, části zbraní, ověřovací značky, druhy střeliva... Kdo potom takto náročnou zkoušku zvládne?

Bohužel, to je praktická zkušenost. Podmínky prostě nejsou jednoznačné a do zkoušky tak může vstoupit, někdy v rozhodující míře, individuální faktor zkušebního komisaře.

☛ Co tedy navrhuješ?

Společně se zkušebním komisařem panem docentem Jankovými jsme alespoň tady v jihomoravském regionu a zčásti i na Zlínsku jednali s více zkušebními komisaři. Ujednotili jsme se s nimi na přístupu ke zkouškám. Především na tom, že zkoušky se budou dělat s pistolí CZ 75B a s malorážkou i brokovnicí standardního provedení. A také na obsahu zkoušky manipulace. V první řadě jde o to, aby uchazeč uměl zbraň správně uchopit, namířit ji do bezpečného prostoru, zkontrolovat, zda není nabitá, a uměl ji uvést do bezpečného stavu. Druhý krok spočívá v přípravě zbraně ke střelbě, tedy v kontrole zbraně, naplnění zásobníku školními náboji, nabití zbraně a jejím zajištění. Střelbu naznačí střeleckým postojem, správným držením zbraně, odjištěním a předvedením záměrování. K ukončení střelby stáhne závěr do zadní polohy až do jeho zachycení záchytem; současně je vyhozen školní náboj. Poté předvede ukončení střelby uvedením zbraně do bezpečného stavu. Vyjme zásobník, spustí závěr, vrátí kohout, zasune prázdný zásobník a odloží zbraň. A konečně uchazeč musí umět odstranit drobné závady, jako je nevyhozená nábojnice, neodpálený nebo vzpříčený náboj. To je všechno. Bylo by ale správné, kdyby byl takový základní obsah zkoušky jednotný v celostátní měřítku, aby se uchazeč mohl na zkoušku připravovat kdekoli a měl pak šanci zkoušku odborné způsobilosti složit zase kdekoli – tedy zpravidla v okrese podle bydliště. Myslím, že by se to dalo provést celkem snadno, například vhodným doplňkem vyhlášky. A chtěl bych jednoznačně říci, že vůbec nemám patent na rozum. Prezentuji jenom zkušenosti moje a množství dalších odborníků z naší mnohaleté praxe přípravy žadatelů o zkoušku.

☛ Přejdeme teď k tomu, co ti vadí obecně na celém systému zkoušek.

Úvodem chci znovu potvrdit, že myšlenku zkoušky odborné způsobilosti jed-

noznačně podporují a zkouška by měla určitě existovat. Z hlediska jiných států jsme tak sice raritou, protože v naprosté většině země zkouška odborné způsobilosti k získání zbrojního průkazu neexistuje, tedy alespoň v tom smyslu, jak je zavedena u nás. Pokud je mi známo, kromě České republiky tvoří výjimku jenom Slovensko a Kanada. Ale i tam je zkouška podstatně jednodušší. Nicméně, každý stát a národ je jiný a je to jejich věc. Unifikace v tomto směru se nikde nepovedla. To ví každý. Co mi tedy na systému zkoušky obecně vadí? Její nejednoznačná náplň. Když už jsme u obsahu, tak jde o testové otázky nasměrované mimo záběr uživatele zbraně. K čemu může být např. znalost vzdálenosti mříží v okně? Nebo znalost čísel různých vyhlášek? A desítky dalších, stejně v praxi nevyužitelných otázek. Tyto informace zajímají přece jenom toho, kdo je zrovna potřebuje a snadno si je může najít. Stejně tak mi vadí nejednotný obsah praktické části zkoušky. Něco už bylo zmíněno, ale chybí například výrazně diferencované skupiny zbrojního průkazu. Dnes jsou podmínky pro skupinu B a D u krátké zbraně jenom nepatrně odlišné. To je podle mého názoru chyba.

Jak si takovou diferenciaci představuješ?

Budu teď hovořit jenom o praktické části zkoušky, i když odstupňování by se pochopitelně mělo týkat i části teoretické. Například pro sběratele by mělo stačit, aby znali základy bezpečného ovládnutí, ukládání a zabezpečení zbraní. Také pro sportovní střelce by zkouška nemusela být zvláště náročná, její obsah by se rozšířil jen o bezpečnou manipulaci se zbraní, střelbu na střelnici a také na bezpečné přenášení zbraně. U myslivců by to mohlo být podobné, i když ti se přece jen pohybují s nabitou a výkonnou zbraní na místech, kam má přístup veřejnost. Nepovažují však za vyloučené, že by myslivcům pro získání zbrojního průkazu místo praktické části zkoušky odborné způsobilosti stačilo složení zkoušek z mysliveckého střelctví, pokud by v nich byly zapracovány pro tento způsob používání zbraně charakteristické bezpečnostní požadavky. Úplně jinak je to se zkouškami u žadatelů, kteří chtějí nosit zbraň na ochranu (obranu) zdraví, života a majetku, ať už tak řečeno soukromě, nebo při výkonu povolání či zaměstnání - tedy v rozsahu dosavadních skupin D a E. Dnes tito lidé složí zkoušku minimálně rozdílnou od jiných žadatelů a v podstatě za 4-6 týdnů už si mohou koupit nebo od zaměstnavatele i dříve dostat zbraň a vyrazit s ní do služby, případně mezi lidi. Tak by to být nemělo. Úroveň a odborné schopnosti většiny absol-

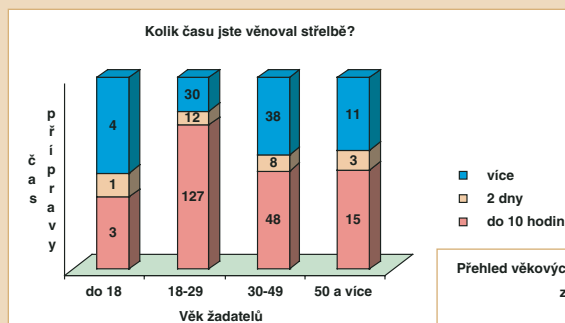
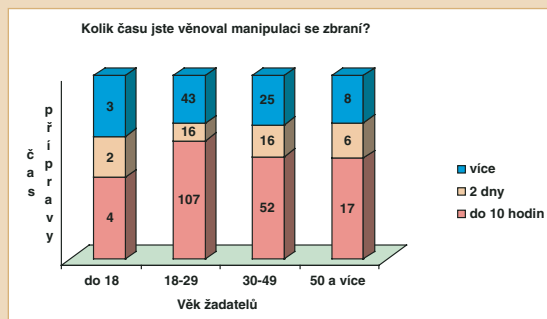
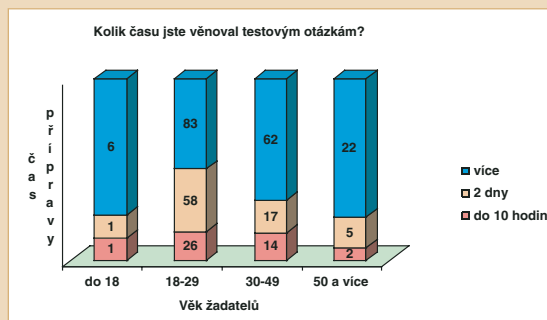
ventů zkoušek jsou jenom základní, vyhovující např. střelbě na střelnici. Přitom držitelé zmíněných skupin mohou již za dobu, kterou jsem uvedl, jít mezi lidi nebo do služby v průmyslu komerční bezpečnosti a zbraň nosit. Jistě, mnozí z nich se ovládnutí zbraně časem doučí, ale řada jiných to neudělá.

Myslíš si tedy, že zkouška na oprávnění k nošení zbraně na veřejnosti by měla být náročnější?

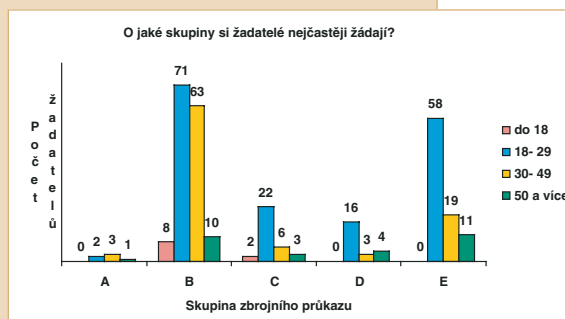
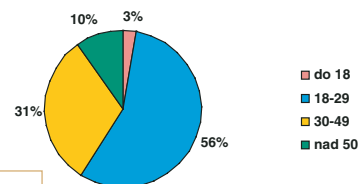
V roce 2006 byl v Brně proveden průzkum mezi 300 žadateli o zkoušku odborné způsobilosti k získání zbrojního průkazu. Většina žadatelů využívala více forem přípravy. K teoretické části zkoušky se většinou připravovala samostatně s pomocí odborné literatury obsahující testové otázky. Menší část žadatelů při přípravě využila informace publikované na internetových stránkách.

K manipulaci se zbraní se žadatelé připravovali individuálně, například s kamarádem, který vlastní zbrojní průkaz a zbraň, nebo se ke zkoušce připravovali ve specializované firmě. Čas strávený touto přípravou se liší podle zručnosti a časové vytíženosti.

V každém případě výrazně náročnější než každá jiná! Zejména se to týká ovládnutí zbraně. Bylo by správné, aby uchazeči museli povinně absolvovat specializovaný kurz nebo školení, podobně jako je to v autoškole. Stejně jako jsou v autoškole povinné jízdy, tak by zájemci o zbrojní průkaz skupiny D a E ještě před zkouškami museli absolvovat výcvik. Jeho obsah by ovšem neměl organizovat kdokoliv, ale pouze certifikované subjekty.

Přehled věkových kategorií žadatelů o zkoušku odborné způsobilosti v Brně v roce 2006.

To je obvyklá praxe v demokratických zemích. Proto tam zpravidla držení dlouhých a sportovních zbraní není žádný problém. Kdo chce ale zbraň k nošení, musí splnit kvalifikační požadavky. Podotýkám, že o nich rozhoduje úřad jen z hlediska zákonnosti. Ne odborně. Ale obsah odborné části je přesně stanoven. Ve světě se to tak řeší. Někde zase třeba musí uchazeč celý rok navštěvovat střelecké sdružení nebo klub. O některých zemích se říká, že se tam lidé ke zbraním nedostanou, ale ve skutečnosti je to tak, že jim připadá složité, možná ponižující plnit všechny náročné požadavky, které jsou podmínkou oprávnění k nošení zbraně na veřejnosti, ať už pro vlastní obranu, nebo v zaměstnání. To se většinou ani neodlišuje. Pokud ale někdo chce zbraň ke sběratelským účelům, k provozování sportu nebo myslivosti, případně i doma na obranu, bývají podmínky - samozřejmě jenom pro řádné lidi - mnohem volnější. Myslím si, že nějak tak by to mělo být i u nás.

☛ Co všechno by tedy mělo být obsahem povinného školení a následně i zkoušek na zbrojní průkaz skupin D a E?

Zase hovořím nejdříve o praktické části. Kromě bezpečného ovládnutí, ukládání a přenášení zbraně by sem

patřilo například skryté nošení zbraně v pouzdře včetně tasení, nabití a přípravy zbraně ke střelbě, dále základní komplex obranné střelby, potom přebití, odstranění běžných závad atd. V životě ale střelba na útočníka musí být až tou poslední možností. Proto by obsahem školení a zkoušky mělo být dost teorie profesní obrany nebo sebeobran. Například co střelbě předchází, pokud to samozřejmě situace střetnutí dovolí. Pak zásady sebeobran, gradace konfliktu, účinná a vhodná reakce na obrannou situaci. Patří sem také bezkontaktní řešení, až po hrozbu. Dále pak kontaktní řešení a ukončení obranné situace. Měla by se učit například takzvaná zadržovací střelba mimo vitální zóny těla a podle zaměření ještě další potřebné znalosti. To všechno je daleko důležitější než samotná střelba na útočníka. Musím samozřejmě respektovat, že jde o záležitost diskutabilní. Ale tím spíš je zapotřebí se v těchto věcech vyznat, a ne jenom bezmyšlenkovitě papouškovat paragrafy trestního zákona o nutné obraně a krajní nouzi.

☛ To všechno by ale znamenalo změnit zákon o zbraních nebo přinejmenším příslušnou prováděcí vyhlášku.

Platný zákon vychází z obecně správných zásad, které určitě není zapotřebí měnit. Všichni ale víme, že není ideální. Že se při jeho přípravě zvláště o praktických věcech sice částečně s odbornou veřejností diskutovalo, ale jak to dopadlo? Každý se může zeptat odborníků, podnikatelů v oboru, i dalších řádných uživatelů zbraní. V zákoně je tak spousta formulačního, nesrozumitelného, víceznačného nebo šikanujícího balastu, který tam nemá co dělat. Například povinnost vykonat zkoušku odborné způsobilosti podle svého bydliště. Jedna z perel je třeba povinnost hlásit každé použití zbraně policii. Zkus ale v zákoně najít, co to je! Je použití například už hrozba zbraní formou jejího ukázání útočnickovi v pouzdře? Nebo až jeho zasažení střelou? A tak by se dalo dlouho pokračovat. Na druhé straně tam řada důležitých věcí chybí, zvláště jednoznačné definice nebo mnohem menší byrokratická zátěž. K čemu je třeba takzvané „povolení“? Zákon by přitom měl sloužit v první řadě řádným občanům - držitelům zbraní, podnikatelům v oboru a být také jednoduchý pro úředníky policie. Pokud by se tedy zákon o zbraních měl někdy smysluplně vylepšit, zkoušky odborné způsobilosti by se toto vylepšení mělo určitě výrazně dotknout. ■

inz.